

**การวิเคราะห์ศักยภาพทางการผลิตและต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชน
ตำบลออนใต้ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน**
An Analysis Potential and Cost of Production of Community Enterprises
in Ontai Sub-District for Sustainable Development

พิไล เลิศพงศ์พิรุฬห์

Philai Lertpongpiroon

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

Received: 27 January 2022

Revised: 11 March 2022

Accepted: 7 April 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาลักษณะการผลิตและรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการ 2) วิเคราะห์ศักยภาพทางการผลิตสินค้าและบริการ และ 3) วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) ผู้ให้บริการ หรือนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน เกี่ยวกับศักยภาพทางการผลิต และ 2) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต

ผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ มีการดำเนินงานภายใต้หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีทุนทางวัฒนธรรมด้านงานฝีมือมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าและบริการ พบว่า ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงการให้บริการเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ในการวิเคราะห์ศักยภาพทางการผลิต พบว่า แนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานผ่านเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว และการเสริมสร้างตราสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการ ขณะที่การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เป็นการลงทุนโดยผู้ประกอบการนำที่ดินพร้อมบ้านมาลงทุน ต้นทุนการผลิต แบ่งเป็น ต้นทุนค่าวัสดุ ร้อยละ 35 ค่าจ้างแรงงาน ร้อยละ 35 ค่าแรงงานในการปัก ร้อยละ 30 มีการตั้งราคาขายร้อยละ 35 - 60 ของต้นทุน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ผ่านการจัดการองค์ความรู้ที่ทันสมัย และการพัฒนาความรู้ด้านการผลิต เพื่อให้เกิดการผลิตและรายได้ที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน

คำสำคัญ: การผลิต ต้นทุนการผลิต วิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Abstract

The research objectives aimed to 1) describe types and patterns of products and service 2) analyze the potential production of products and service 3) examine cost of products and service of community enterprises in Ontai Sub-District for sustainable development. The sample collecting data were from 1) 400 customers or tourists about potential of production 2) 34 community enterprises or 80% of population about cost of production.

The result about type and pattern of products and service of community enterprises in Ontai Sub-District was organized in term of creativity industry village by theirs' owns cultural capital in handicraft products and a creativity ideas of community enterprises in production of goods and service. The result indicated that their products had been the most satisfaction by customers. For an analyzing potential of production, the driving of development was from a net-work of community enterprises that created more incomes related to tourism sectors, and a creativity in local enterprises' brand name. An analyzing cost of production, community enterprises conducted their lands and homes for investment. Total cost of investment divided by 35% of material equipment, 35% of labor cost in sewing, and 30% of labor cost in embroidering with the mark-up price to 35-60% of theirs' cost. This result related to others' researches in problem and barrier of community enterprises' management. The ways to solve problems were managing modern knowledge, developing production knowledge in order to produce and create sustainable incomes to community enterprises.

Keywords: Production, Cost of Production, Community Enterprise and Sustainable development

1. บทนำ (Introduction)

เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) คือ การเร่งรัดให้เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี เพื่อให้เกิดการก้าวสู่ประเทศรายได้สูงในปี 2569 ในช่วงสิ้นแผนพัฒนาฉบับที่ 13 โดยเร่งรัดการลงทุน การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพของเศรษฐกิจไทย การเพิ่มขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยี การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน คือ การเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม รวมทั้งการสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ ทางด้านผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการรอบเป้าหมายในการพัฒนา เน้นการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการลงทุน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ภายใต้เป้าหมายของการพัฒนา คือ การพัฒนามหาภาคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจให้มากขึ้น ขณะที่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน โดยมี

ยุทธศาสตร์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการ การยกระดับผลิตภาพของแรงงาน และการพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยสู่สากล (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017)

ปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน คือ การติดกับดักวิถีคิด เนื่องจากผู้ประกอบการขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด อีกทั้งยังไม่ทราบการนำทุนของชุมชนมาบูรณาการกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนควรเริ่มต้นจากผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชน ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับหมู่บ้านต้นแบบของการพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคนและผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแผนบริหารงานของท้องถิ่น (Phuangprayoung, 2018) ขณะที่แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์โอท็อปของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (Division of Community Enterprises Promotion, Community Development Department, 2018) ให้ความสำคัญกับการพัฒนา 1) ขับเคลื่อนการพัฒนาโดยเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาจากผลิตภัณฑ์เป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นที่เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง 2) ขยายตลาดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ตลาดอาเซียนและสากล 3) เสริมสร้างคุณค่าตราสินค้า โดยการเสริมสร้างภาพลักษณ์สินค้าที่สะท้อนนวัตกรรม ความทันสมัย และทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมภายในชุมชน (Boontham et al., 2015)

ตำบลออนใต้ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 41,740 ไร่ หรือ 41,531 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากตัวอำเภอ 10 กิโลเมตร และมีแม่น้ำแม่ออนไหลผ่าน มีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 5,322 คน ประกอบอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และอาชีพเสริม คือ การเป็นผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ (Ontai Municipal, 2017) ในปี 2560 ชุมชนออนใต้ จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมให้เป็นหมู่บ้านนำร่องในโครงการพัฒนาหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village: CIV) ของจังหวัดเชียงใหม่ มีเป้าหมายในการส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้วยการใช้องค์ความรู้ การออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ (Editor, Technology Promotion Association (Thailand-Japan), 2018)

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำการผลิตในรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ โดยใช้ทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่ภายในพื้นที่สำหรับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อจำหน่ายภายในและภายนอกพื้นที่ ตอบสนองความต้องการสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างโอกาสทางการผลิตสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดรายได้ในชุมชน รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา และยังสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1) เพื่อศึกษาลักษณะการผลิตและรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ ตามรูปแบบการผลิตเดิมและผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนา

3) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ อันนำไปสู่รูปแบบการผลิตและต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

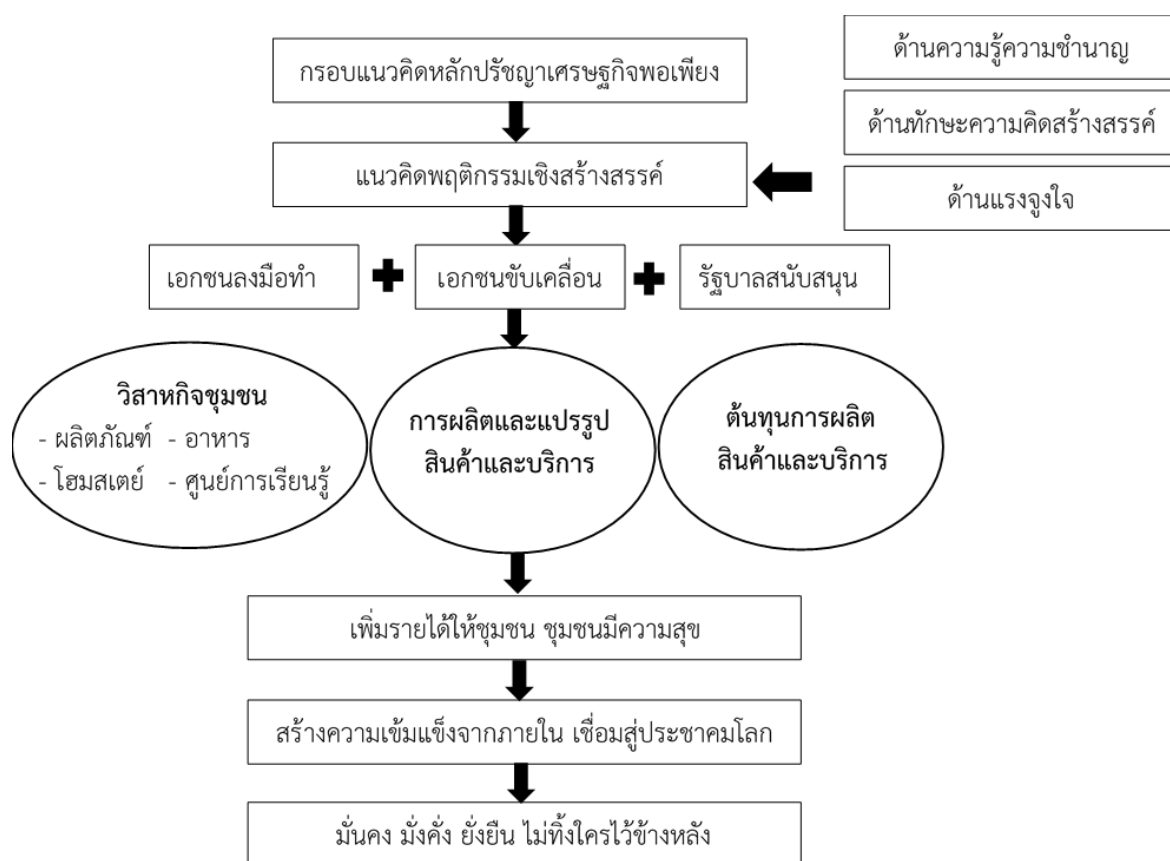
3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

งานวิจัยเกี่ยวกับการยกระดับและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของ Phuangprayoung (2018) โดยการยกระดับวิสาหกิจชุมชนของไทย เน้นมองเป็นองค์รวมบนฐานของทุนมนุษย์และทุนชุมชน ได้แก่ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิม และวัฒนธรรม หรือทรัพยากรประจำท้องถิ่น เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นสินค้าหรือบริการที่สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน มีการใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้ความสำคัญกับทรัพยากรท้องถิ่น นำมาต่อยอดเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ขณะที่แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์โอท็อปของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (Division of Community Enterprises Promotion, Community Development Department, 2018) มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้ตัดสินใจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดทำให้มีการดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของคนในชุมชน การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสร้างความแตกต่างและการสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ การมีตลาดรองรับการจำหน่ายสินค้า ภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐ และให้ความสำคัญกับ 1) การขับเคลื่อนการพัฒนา เปลี่ยนจากผลิตภัณฑ์เป็นศูนย์กลาง สู่การมุ่งเน้นเครือข่ายเป็นศูนย์กลาง 2) การขยายตลาดเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว และ 3) การเสริมสร้างคุณค่าตราสินค้าที่สะท้อนถึงความมีนวัตกรรม ความทันสมัย และทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon, One Product: OTOP) (Wikipedia, 2018) คือ โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่น มีที่มาจากคำว่า One Village, One Product: OVOP ของเมืองโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น เป็นการพัฒนาโดยการสร้างความเจริญแก่ชุมชน ยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น มีการผลิต หรือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม จำหน่ายสินค้าและบริการในตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาล ภายใต้ 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล 2) พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ 3) การสร้างทรัพยากรมนุษย์ ขณะที่แนวคิดของหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Editor, Technology Promotion Association (Thailand-Japan), 2018) คือ หมู่บ้านแห่งความสมดุลที่นำทุนทางวัฒนธรรม มาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบ เพื่อสร้างมูลค่าของสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว และบริการ หรือกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจบนแนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายซื้อสินค้าและเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่

งานวิจัยเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน มีการศึกษาโครงสร้างการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิไทย ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐบาล (Srisompan et al., 2014) แต่ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนแต่อย่างใด ขณะที่งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการผลิตของวิสาหกิจชุมชน ผลกระทบและแนวทางในการจัดการมลพิษของผู้ประกอบการ (Srisen and Tangkittipaporn, 2015) ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับ

วิธีการจัดการมลพิษของวิสาหกิจชุมชนที่กระบวนการผลิตสินค้าในชุมชน มีผลกระทบทางลบต่อผู้อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนผ่านการจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Boontham et al., 2015) ผู้วิจัยนำแนวทางในการผลิตสินค้าของผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลออนใต้ เพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาสินค้าที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ขณะทำงานวิจัยการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นการนำความรู้ในตัวบุคคลและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับความรู้สมัยใหม่ ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเอง (Kattiyawara, 2015) รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับหลัก ธรรมชาติในการบริหารจัดการ เน้นการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการคน ด้านการจัดการการผลิต ด้านการจัดการการตลาด และด้านการเงิน (Satrapruek and Bunchusuwan, 2015) ผู้วิจัยนำแนวคิดการจัดการการผลิตสำหรับผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยกระบวนการผลิตสินค้า ผู้ผลิต หรือวิสาหกิจชุมชน มีการใช้ปัจจัยคงที่และปัจจัยผันแปร เพื่อก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการ (Chemsripong, 2015) และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต ซึ่งได้แก่ ต้นทุนทางอ้อม ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนระยะสั้น และต้นทุนระยะยาว เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ และก่อให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้แนวคิดพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่อาศัยทักษะความรู้ความชำนาญ ความคิดสร้างสรรค์ และแรงจูงใจของผู้ประกอบการ ภายใต้แรงขับเคลื่อนของภาคเอกชน คือ วิสาหกิจชุมชน เป็นผู้ทำการผลิต และมีแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาโดยการสนับสนุนของภาครัฐบาล ใช้ปัจจัยคนและชุมชน ผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ ทำการผลิตสินค้าและบริการ มีการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ เป็นการสร้างความเข้มแข็งภายในเชื่อมสู่ประชาคมโลก และสร้างความมั่นคงทางรายได้

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ 1) ผู้ใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาซื้อสินค้า หรือท่องเที่ยวในพื้นที่ และ 2) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มโฮมสเตย์ และกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จำนวนรวมทั้งหมด 42 คน

กลุ่มตัวอย่าง 1) ผู้ใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาซื้อสินค้า หรือท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยการออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อจำนวนประชากรมากกว่า 100,000 คน คือ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน (Teerasorn, 2009) และมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงตามที่ต้องการ (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากผู้ใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยวในพื้นที่ 2) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีการเลือกจากผู้ผลิตสินค้าและบริการเด่น และเป็นผู้ผลิตที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม CIV จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของผู้ประกอบการทั้งหมด 42 คน

ข้อมูลปฐมภูมิ 1) เป็นการออกแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดผู้ให้บริการ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้บริการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ วัตถุประสงค์การมาเที่ยว รายได้เฉลี่ย ลักษณะการเดินทาง การรับรู้ข้อมูลและข่าวสาร ส่วนที่ 2 ความต้องการของลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ด้านการให้บริการของร้านค้า ด้านคุณภาพของสินค้า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณภาพการให้บริการ ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการ และ 2) การออกแบบสอบถามแบบเปิดแก่ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ชื่อวิสาหกิจชุมชน ผู้ประสานงานและเบอร์โทร ที่อยู่ ปีที่เข้าร่วมกลุ่ม ประเภทธุรกิจ เหตุผลในการเข้าร่วมกลุ่ม การลงทุนและต้นทุนการผลิต รายได้ของผู้ประกอบการ ปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางในการพัฒนา และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่ม

วิธีการสร้างเครื่องมือ เริ่มจากการสร้างแบบสอบถามผู้ให้บริการ หรือนักท่องเที่ยวจากเอกสารงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ หรือนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการในเรื่องการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์เด่น เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้บริการ ข้อมูลความต้องการของลูกค้า ด้านการบริการของร้านค้า ด้านคุณภาพสินค้า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณภาพการให้บริการ มีการกำหนดความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาแบบสอบถาม พร้อมกับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้ให้บริการ และผู้ประกอบการ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ

การเก็บข้อมูล จำนวนแบบสอบถามผู้ใช้บริการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และผู้ประกอบการจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของผู้ประกอบการทั้งหมด เก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม 2562 ถึงเดือนมกราคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ส่วนแรกของแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนที่สองเกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลระดับความพึงพอใจ และส่วนที่สาม เป็นความพึงพอใจและข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิต เป็นคำถามแบบเปิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและข้อเสนอที่เกิดขึ้นของผู้ใช้บริการ ขณะที่แบบสอบถามแบบเปิดของกลุ่มผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพทางการผลิตและต้นทุนการผลิต เป็นข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ เริ่มขึ้นในปี 2559 จากการได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงอุตสาหกรรมให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของจังหวัดเชียงใหม่ เริ่มจากการรวมกลุ่มของผู้ผลิตเด่นในพื้นที่ จำนวน 14 ราย ผลิตงานฝีมือ ได้แก่ เสื้อผ้าฝ้ายสำเร็จรูป กระเป๋าผ้า ผ้าทอ และงานจักสาน โดยในปี 2560 มีการเพิ่มผู้ผลิตรายใหม่ และมีการขยายการรวมกลุ่มไปยังผู้ประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม ศูนย์การเรียนรู้ และกลุ่มโฮมสเตย์ จำนวน 23 ราย และในปี 2561 มีผู้ผลิตเพิ่มอีก 5 ราย รวมเป็นผู้ผลิต จำนวน 42 ราย ทำการผลิตสินค้าโดยแรงงานที่มีฝีมือและใช้วัตถุดิบในพื้นที่ ได้แก่ กระเป๋า ผ้าทอ กล้าไม้และเกษตรอินทรีย์ กลุ่มกระเป๋าถัก งานจักสาน เครื่องปั้นดินเผา พวงกุญแจ เครื่องแต่งกายจากผ้าและงานปักด้วยมือ กระเป๋าผ้าปักลาย ผ้าทอมือและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง สินค้าที่ระลึก น้ำมัลเบอร์รี่เข้มข้น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม นวดแผนไทย ศูนย์การเรียนรู้ และกลุ่มโฮมสเตย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ตามรูปแบบการผลิตเดิม และผลิตภัณฑ์เด่นที่มีศักยภาพต่อการพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ถึงศักยภาพทางการผลิต ข้อมูลผู้ใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยว ผลการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 15-25 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือน กลุ่มอาชีพที่มีมากที่สุด คือ นักเรียน-นักศึกษา รองลงไปที่ พนักงานของเอกชน มีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาในพื้นที่ คือ การซื้อสินค้า รองลงไปที่ การท่องเที่ยวธรรมชาติ ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รองลงไปที่ เดินทางเป็นหมู่คณะ การรับรู้ข้อมูลและข่าวสารส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลจากเว็บไซต์ โซเชียลเน็ตเวิร์ค รองลงไปที่ การจัดอบรมสัมมนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการ แสดงได้ดังนี้
 ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการต่อผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านการให้บริการของร้านค้า			
1. เจ้าหน้าที่/พนักงานร้านค้าให้บริการด้วยถ้อยคำสุภาพ	4.313	0.562	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมในการแต่งกาย ตลอดจนบุคลิกลักษณะของเจ้าหน้าที่/ร้านค้า	4.205	0.607	มากที่สุด
3. ความเอาใจใส่ ความเต็มใจ และความพร้อมในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.253	0.600	มากที่สุด
4. ความรู้และความสามารถในการให้บริการ	4.313	0.617	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานโดยรวม	4.308	0.582	มากที่สุด
รวม	4.278	0.595	มากที่สุด
ด้านคุณภาพของสินค้า/ผลิตภัณฑ์/สถานที่พักอาศัย			
1. คุณภาพสินค้าโดยรวม	4.223	0.573	มากที่สุด
2. สินค้าของผู้ผลิต/วิสาหกิจชุมชนมีราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ	4.165	0.639	มาก
3. ผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพในการใช้งาน	4.150	0.619	มาก
4. ระดับราคาสินค้าเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของสินค้า	4.175	0.641	มาก
5. ความพึงพอใจในด้านคุณภาพของสินค้าโดยรวม	4.220	0.614	มากที่สุด
รวม	4.186	0.618	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. สถานที่ให้บริการและอุปกรณ์มีความสะอาด เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้	4.220	0.635	มากที่สุด
2. ความพอเพียงของอุปกรณ์/เครื่องมือในการให้บริการ	4.148	0.668	มาก
3. อุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการมีคุณภาพ ทันสมัย	4.118	0.714	มาก
4. มีสื่อ/ช่องทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย	4.170	0.763	มาก
5. ความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวม	4.210	0.646	มากที่สุด
รวม	4.173	0.687	มาก
ด้านคุณภาพการให้บริการ/ผลิตภัณฑ์			
1. การให้บริการที่ตรงกับความต้องการ	4.303	0.593	มากที่สุด
2. ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการ	4.265	0.613	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจในด้านคุณภาพการให้บริการโดยรวม	4.290	0.585	มากที่สุด
รวม	4.286	0.597	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ แบ่งได้ดังนี้ ความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการและผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.286 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปคือ ความพึงพอใจด้านการบริการของร้านค้า ค่าเฉลี่ย 4.278 อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ขณะที่ความพึงพอใจด้านคุณภาพของสินค้า ค่าเฉลี่ย 4.186 และความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ย 4.173 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพทางการผลิตและต้นทุนการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นการศึกษา	ข้อมูลรายละเอียด
ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ชะป๊ะ อารีย์ผ้าทอ ถักทอ ปลาคุนบก บุษกร สวนศิลป์เตาออนไต้ จูไรรัตน์ผ้าฝ้าย อิชิตากระเป๋าด้าน นายใจดี ศูนย์เรียนรู้เครื่องถักด้วยสันกำแพง หม่อนศิริ ฟ้าใหม่แฮนด์รูม สวนลุงทัศน์ กลุ่มท่องเที่ยว บ้านปางห้วยลาน จักสานป่าเหียง ชาสมุนไพรรางจืด กลุ่มปัญญาประดิษฐ์ออนไต้ อายากกาแพ่ ออนไต้ฟาร์ม ก้วยเตี่ยวขามโต นวดแผนไทยออนไต้ ไร้นพศิริ ศูนย์เรียนรู้ พจนางานปัก ผาแฝดโฮมสเตย์ กาญจนาโฮมสเตย์ เบญจมาศโฮมสเตย์ ภคพรโฮมสเตย์ สิริกาญจน์ สวนไผ่โฮมสเตย์ บ้านไม้โฮมสเตย์ บ้านสวนตัดดีโฮม
กลุ่มผลิตภัณฑ์เด่นในพื้นที่	ผ้าทอและสินค้าแปรรูปจากผ้าทอ ชุดสตรีและบุรุษจากผ้าฝ้าย ผ้าทอและผลิตภัณฑ์แปรรูปย้อมสีธรรมชาติ กระเป๋าถัก เครื่องปั้นดินเผา กระเป๋าด้าน เสื้อปักลายเมล็ดข้าวสาร กล้าไม้และเกษตรอินทรีย์ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มโฮมสเตย์ และศูนย์การเรียนรู้
เหตุผลในการเข้าร่วมกลุ่ม	ผู้ผลิตเด่นในพื้นที่ได้รับการประสานงานจากหน่วยงานในพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลออนไต้ ให้มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในรูปแบบของหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
การลงทุนและต้นทุนการผลิต	นำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่เป็นบ้านพักอาศัย และการขยายพื้นที่ในส่วนร้านค้า ต้นทุนของกลุ่มผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น ค่าวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต ร้อยละ 35 ค่าจ้างแรงงานในการตัดเย็บ ร้อยละ 35 ค่าแรงงานในการปัก ร้อยละ 30 ทางกลุ่มมีการตั้งราคา อยู่ในอัตราร้อยละ 35-60 ของราคาต้นทุน เนื่องจากผลิตภัณฑ์เป็นงานฝีมือ การตั้งราคาจะเน้นเป็นชิ้นงาน ขณะที่ปริมาณการขายไม่แน่นอน และยังเป็นการผลิตจำนวนมาก เพื่อเตรียมจำหน่ายผ่านงานแสดงสินค้า กลุ่มร้านอาหารและเครื่องดื่ม ต้นทุนการผลิตหลัก คือ ค่าวัตถุดิบที่นำมาแปรรูป และค่าจ้างพนักงาน มีการตั้งราคา ร้อยละ 40-50 ของต้นทุน ขณะที่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ มีได้ตั้งราคาในลักษณะการค้า แต่เน้นการเป็นศูนย์การเรียนรู้และสถานที่ศึกษาดูงาน ทางด้านกลุ่มนวดแผนไทย คิดค่าบริการเป็นรายชั่วโมง กลุ่มโฮมสเตย์ เจ้าของบ้านพักได้รับการจัดสรรลูกค้าจากตัวแทนในราคามาตรฐานเดียวกัน
รายได้ของผู้ประกอบการ	ผู้ผลิตขนาดเล็ก (ปัญญาประดิษฐ์ โฮมสเตย์) มีรายได้ไม่แน่นอน และเป็นอาชีพเสริมของผู้สูงอายุ ผู้ผลิตขนาดกลาง รายได้เฉลี่ย 10,000-40,000 บาทต่อเดือน ผู้ผลิตเด่น รายได้เฉลี่ย 50,000-150,000 บาทต่อเดือน มีการจำหน่ายจากการขายตรงให้แก่ลูกค้า หรือการออกงานแสดงสินค้า ขณะที่กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม เน้นการเป็นร้านค้าที่ให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มภายในพื้นที่
ปัญหาที่เกิดขึ้นของกลุ่ม	กลุ่มผลิตภัณฑ์ มีความต้องการพัฒนาการออกแบบสินค้าให้ทันสมัย การเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้า กลุ่มโฮมสเตย์ ปัญหาเป็นเรื่องจำนวนลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวยังไม่แน่นอน ขณะที่ศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โคนม และนวดแผนไทย สมาชิกมีความพร้อมในการเป็นสถานที่ศึกษาดูงานในแต่ละด้าน แต่ลูกค้าที่เข้ามาดูงานยังไม่ต่อเนื่อง
แนวทางการพัฒนาของผู้ประกอบการ	ผู้ผลิต ต้องการเรียนรู้การออกแบบสินค้าให้ทันสมัยตรงกับความต้องการของลูกค้า การเข้าถึงเทคโนโลยีทางการตลาดในการติดต่อกับลูกค้า กลุ่มทอผ้าและเครื่องแต่งกาย ต้องการเรียนรู้การพอกย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ การออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มโฮมสเตย์ต้องการเรียนรู้ด้านการทำอาหาร การประดิษฐ์สินค้าที่ระลึก รวมทั้งการจัดสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับลูกค้า
ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่ม	ผู้ผลิตได้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมความรู้ตามความสนใจ กลุ่มโฮมสเตย์จะได้รับการจัดสรรนักท่องเที่ยวกระจายไปยังสมาชิกของกลุ่ม ผู้ผลิตมีร้านค้าสำหรับการเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า การให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่ รวมทั้งการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพทางการผลิตและต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มโฮมสเตย์ และศูนย์การเรียนรู้ เป็นการผลิตและการลงทุนที่ผู้ประกอบการนำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พักอาศัย รวมทั้งการขยายหน้าร้าน เพื่อใช้เป็นร้านค้าจำหน่ายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวในพื้นที่

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย (Conclusion and Discussion)

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการศึกษาถึงลักษณะและรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการ โดยการผลิตและรูปแบบการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ เป็นการผลิตสินค้าและบริการที่อาศัยแรงงาน และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในพื้นที่ มีจุดเริ่มจากได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีทุนทางวัฒนธรรมด้านงานฝีมือมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพอใจด้านคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปที่ ความพึงพอใจด้านการบริการของร้านค้า แสดงถึงความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยนี้ แสดงถึงการให้บริการของผู้ประกอบการ หรือผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และผลการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ Phuangsprayoung (2018) หลักการพัฒนาชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับ 1) คนและชุมชน 2) ผลิตภัณฑ์ 3) การท่องเที่ยว 4) การอนุรักษ์

การพัฒนาของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ มีความสัมพันธ์กับคนและชุมชนคือผู้ประกอบการ ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม ศูนย์การเรียนรู้ และกลุ่มโฮมสเตย์ ผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิต ใช้แรงงานในชุมชน กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มให้บริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการให้บริการที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์ นอกจากนี้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยังเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อ่างเก็บน้ำแม่ผาแพน การดูดาว และการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เน้นอัตลักษณ์ในพื้นที่ ขณะที่ปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน คือ การขาดความรู้ในเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด วิธีการนำทุนของชุมชนมาบูรณาการกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ โครงการวิจัยได้มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย การจัดอบรมความรู้เรื่องการออกแบบเครื่องแต่งกาย การพัฒนาสินค้าของที่ระลึก การอบรมความรู้เรื่องการพอกย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ การจัดสถานที่ การอบรมความรู้การผลิตอาหารว่างและเครื่องดื่ม เพื่อให้ผู้ประกอบการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปประยุกต์ใช้ตามความสนใจ ภายใต้แรงขับเคลื่อนของภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้ทำการผลิตและจำหน่ายสินค้าภายในพื้นที่ อันก่อให้เกิดการจ้างงาน และสร้างรายได้ในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพทางการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตเดิมและผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในคุณภาพของการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงสินค้าของผู้ประกอบการ เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค อีกทั้งแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาวิสาหกิจในพื้นที่สอดคล้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์โอท็อปของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน (Division of Community Enterprises Promotion, Community Development Department, 2018) กรมพัฒนาชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 3 ด้าน คือ 1) แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนา เปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาจาก

ผลิตภัณฑ์เป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นที่เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง 2) การขยายตลาด เชื่อมโยงการท่องเที่ยว รวมทั้ง การขยายโอกาสสู่ตลาดอาเซียนและสากล 3) การเสริมสร้างคุณค่าตราสินค้า โดยแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เริ่มจากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เด่น พัฒนา มาเป็นเครือข่ายในรูปของความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานราชการในพื้นที่ในรูปแบบ เครือข่ายการพัฒนาของหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่มีการรวมกลุ่มของกลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มอาหารและ เครื่องดื่ม ศูนย์การเรียนรู้ และกลุ่มโฮมสเตย์ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิต การตลาดสำหรับการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในและนอกพื้นที่ การอบรมความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ของผู้บริโภค รวมทั้งการขยายการท่องเที่ยวแบบครบวงจร โดยจัดให้มีร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การให้บริการ ด้านที่พัก และการเป็นศูนย์การเรียนรู้ ผู้ผลิตยังมีแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้า โดยการพัฒนาสินค้าที่ เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เช่น การทอผ้าและงานปัก เป็นงานที่มีความ ละเอียดและมีการปักกลดลายด้วยมือที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์จากเชรามิกที่มีการเขียนลายเชิง อนุรักษ์ลงบนเครื่องถ้วยสำริด โดยเขียนลายลงบนภาชนะ เป็นรูปปลาเป็นกลุ่มว่ายวนเป็นวงกลม และมีการเขียนลายพุกกษา อันแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ตำบลออนใต้ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก และก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในตัวผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้

ความหมายของการผลิต (Chemsriping, 2015) คือ กระบวนการที่ผู้ผลิตนำปัจจัยการผลิตมาใช้ในการ ผลิตสินค้าและบริการ ปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน เงินและผู้ประกอบการ ทำให้เกิดผล ผลิตและเกิดอรรถประโยชน์สำหรับผู้บริโภค กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ มีการนำปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง หรือการขยายพื้นที่ร้านค้า หรือการให้บริการที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์ แรงงานที่ใช้ใน การผลิต เป็นเจ้าของทำการผลิต หรือผลิตร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัว ปัจจัยทุนเป็นเงินทุนของ ผู้ประกอบการ ค่าวัตถุดิบ ค่าอุปกรณ์ในการผลิต และค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง ผู้ประกอบการคือ กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน ทำการผลิตสินค้าและบริการ มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลผลิต หรือมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สำหรับผู้บริโภค และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในพื้นที่ แสดงถึงศักยภาพในการผลิต สินค้าและบริการที่อาศัยปัจจัยการผลิตภายในพื้นที่ และการเป็นตลาดสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์รองรับ การท่องเที่ยว

สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการ จัดการผลิตและต้นทุนการผลิตอย่างยั่งยืน พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์ เป็นการลงทุนโดยการนำที่ดินพร้อมสิ่งปลูก สร้าง ซึ่งเป็นบ้านที่พักอาศัย หรือมีการขยายพื้นที่เพิ่มในส่วนร้านค้า โดยมีต้นทุนการผลิต เป็นต้นทุน ทางตรง หรือค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้จ่ายสำหรับการผลิตสินค้าและบริการ ประกอบด้วย ค่าจ้าง แรงงานในส่วนเจ้าของ หรือค่าตอบแทนลูกจ้างเป็นชิ้นงาน แบ่งเป็น ต้นทุนค่าวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต ร้อยละ 35 ค่าจ้างแรงงาน ร้อยละ 35 และค่าแรงงานในการปัก ร้อยละ 30 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่การตั้ง ราคาขาย ร้อยละ 35-60 ของราคาต้นทุน การผลิตจะเน้นผลิตเป็นชิ้นงาน ขณะที่ปริมาณการขายไม่แน่นอน และมีการผลิตเป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปจำหน่ายโดยการออกร้านนอกพื้นที่ กลุ่มร้านอาหารและเครื่องดื่ม ต้นทุนการผลิตสำคัญคือ ค่าวัตถุดิบ และค่าจ้างแรงงานพนักงาน มีการตั้งราคาขาย ร้อยละ 40-50 ของราคา ต้นทุน ขณะที่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ มิได้ตั้งราคาในลักษณะการค้า แต่เน้นการเป็นศูนย์การเรียนรู้ พร้อมกับการ จำหน่ายสินค้าที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว กลุ่มนวดแผนไทย มีการรับงานของหมอนวด โดยคิดค่าจ้างเป็นราย ชั่วโมง ส่วนกลุ่มโฮมสเตย์ จะมีการคิดค่าบริการในราคามาตรฐานเดียวกัน ขณะที่ต้นทุนทางอ้อม หรือ

ค่าใช้จ่ายซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายอื่นในรูปของค่าเช่าที่เจ้าของปัจจัยนำที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาใช้ในการผลิต ค่าตอบแทนในรูปของเงินเดือนเจ้าของปัจจัย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในรูปของค่าเสื่อมราคา โดยผู้ผลิตยังไม่ได้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มากนัก เนื่องจากการบันทึกรายได้และรายจ่ายที่เป็นตัวเงินเป็นหลัก ผลการวิจัยแสดงถึงต้นทุนการผลิต ส่วนใหญ่เป็นการใช้วัตถุดิบและค่าจ้างแรงงาน ให้เกิดมูลค่าเพิ่มของงานสร้างสรรค์ โดยการเพิ่มงานฝีมือ อันเกิดจากทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ผลงานโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อันก่อให้เกิดการผลิต การจ้างงานภายในชุมชน สามารถต่อยอดไปยังพื้นที่อื่นๆ ที่มีศักยภาพได้

กรอบการวิจัยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากเอกชนลงมือทำและเป็นผู้ขับเคลื่อน ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ และกลุ่มโฮมสเตย์ ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐบาล ได้แก่ เทศบาลตำบลออนใต้ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ ทำการผลิตภายใต้แนวคิดพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่อาศัยความรู้และความชำนาญ ใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต รวมทั้งทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพทางการผลิตรองรับการเป็นหมู่บ้านต้นแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ พร้อมกับการใช้ปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับคนและชุมชน มีการวิเคราะห์ต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การเพิ่มรายได้และเกิดการจ้างงานในชุมชน อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งภายในพื้นที่ การจำหน่ายสินค้าภายในและไปสู่ภายนอก

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิที่รัฐบาลให้การสนับสนุน (Srisompan et al., 2014) โดยการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนตำบลออนใต้ ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายในพื้นที่ อันเกิดจากผู้ประกอบการ เป็นผู้ลงมือทำและเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการผลิตสินค้าและบริการ ภายใต้แนวคิดของหมู่บ้านต้นแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อันเป็นต้นแบบของการพัฒนาไปยังพื้นที่อื่นต่อไป

ปัญหาของผู้ประกอบการกลุ่มโฮมสเตย์ คือ ขอร้องเรียนในการจัดการขยะ หรือของเสียจากการให้บริการที่พักอาศัยในชุมชน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seisen and Tongkittipaporn (2015) ได้ศึกษาปัญหาของผู้ประกอบการในการผลิตและแปรรูปที่ก่อให้เกิดมลพิษทางฝุ่นและเสียง และมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้หน่วยงานภายในพื้นที่ คือ เทศบาล เข้ามาควบคุมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับชุมชน

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kattiyawara (2015) ที่ได้ศึกษาวิธีการถ่ายทอดความรู้เรื่องแผนธุรกิจ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการภาคสนามและการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งงานวิจัยนี้มีการศึกษาความต้องการของผู้ผลิตพร้อมกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการออกแบบเสื้อผ้า การฟอกย้อมสีผ้า การจัดอบรมการผลิตอาหารและสินค้าที่ระลึก เพื่อให้ผู้ประกอบการนำความรู้ไปสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sattrapruet and Bunchusuwan (2015) ในเรื่องการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารจัดการคน ด้านการจัดการผลิต ด้านการจัดการตลาด และด้านการเงิน โดยปัญหาการจัดการผลิตของกลุ่มปัญญาประดิษฐ์ คือ สมาชิกเป็นผู้สูงอายุ และยังขาดวิธีการจัดการตลาดแบบสมัยใหม่ การถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

การถ่ายทอดองค์ความรู้มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ประกอบการนำความรู้ไปใช้ดำเนินธุรกิจ เนื่องจากขนาดของผู้ประกอบการแต่ละราย มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และการจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ควรทำในลักษณะการฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ปัญหาในการจัดการขยะ การออกใบเสร็จ ควรนำเสนอหน่วยงานจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และเป็นต้นแบบสำหรับการดำเนินงานในชุมชนอื่นต่อไป

REFERENCES

- Boontham, N., Dumronggittigule, S. and Boonrahong, C. (2015). SMART Village: A model for Sustainable Community Development. *Journal of Community Development and Life Quality*, 3(3), 249-259.
- Chemsripong, S. (2015). *Business Economics*. Phitsanulok: Rattanasuwan Printing.
- Division of Community Enterprises Promotion, Community Development Department. (2018). *OTOP DATA*. Retrieved from <http://www.cep.cdd.go.th/>
- Editor, Technology Promotion Association (Thailand-Japan). (2018). Creative: An Example of Creative Industry Village in Creative Economy. Retrieved from <https://www.tpa.or.th/publisher/pdfFileDownloadS/QM224p45-48.pdf>
- Kattiyawara, K. (2015). A Knowledge Transfer of Business Planning for Development of Handicraft Community Enterprise, Pong Yang Khok Community, Hang Chat District, Lampang Province. *Journal of Community Development and Life Quality*, 3(3), 261-269.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021). Retrieved from <https://www.nesdb.go.th/download/plan12.pdf/>
- Ontai Municipal. (2017). General information and Condition. Retrieved from <http://www.ontai.go.th>
- Phuangprayoung, K. (2018). Roles of Creative Economy and Innovative Behavior for Community Enterprise Development in Thailand. *Journal of Development Studies Thammasat University*, 1(1), 220-249.
- Satrapruek, S. and Bunchusuwan, P. (2015). Good Governance for Community Enterprise Management and Development. *Journal of Community Development and Life Quality*, 3(3), 271-283.

- Seisen, P., and Tangkittipaporn, J. (2015). Pollution Management in Wood Manufacturing Community in Don Mun Sub-district, Sung Men District, Phrae Province. *Journal of Community Development and Life Quality*, 3(3), 285-297.
- Srisompan, O., Jaroenrat, T., and Tippayanart, N. (2014). *Production Structure and Marketing of Thai Jasmine Rice*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Teerasorn, S. (2009). *Technics of Research Writing*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Wikipedia. (2018). One Tampon One Product. Retrieved from [http:// th.wikipedia.org/wiki/หนึ่งตำบล_หนึ่งผลิตภัณฑ์/](http://th.wikipedia.org/wiki/หนึ่งตำบล_หนึ่งผลิตภัณฑ์/)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introduction analysis*. Harper & Row.

ข้อมูลติดต่อ

รองศาสตราจารย์ พิไล เลิศพงศ์พิรุฬห์ (Assoc. Prof. Philai Lertpongpiroon)
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
(Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University)
Email: philai_ler@cmru.ac.th